

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Moklso ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAINORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

HELICOBACTER PYLORI ANTIMIKROBINIO REZISTENTIŠKUMO KELIAMI IŠŠŪKIAI. LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorė. Miglė VILNIŠKYTĖ, VI kursas.

Darbo vadovė. Doc. dr. Agnė KIRKLIAUSKIENĖ, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Fiziologijos, biochemijos, mikrobiologijos ir laboratorinės medicinos katedra.

Darbo tikslas. Apžvelgti naujausią mokslinę literatūrą apie *H. pylori* rezistentiškumo keliamus iššūkius bei jo valdymo būdus.

Darbo metodika. Atlikta sisteminė literatūros apžvalga vadovaujantis Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) kriterijais. Paieška atlikta PUBMED duomenų bazėje. Į apžvalgą įtraukti tyrimai atitinkantys šiuos kriterijus: straipsniai, parašyti anglų kalba, ne senesni nei 5 metų, atitinkantys temą. Atmetimo kriterijai: straipsniai, senesni nei 5 metų, straipsniai, parašyti ne anglų kalba, neatitinkantys temos. Paieškoje naudoti raktažodžiai: „*Helicobacter pylori* AND resistance AND challenges“. Iš viso rasti 164 straipsniai. Atsižvelgus į atmetimo kriterijus, į apžvalgą įtraukti 23 straipsniai.

Rezultatai. *Helicobacter pylori* (*H. pylori*) yra vienas iš pagrindinių lėtinio gastrito, pepsinės opaligės ir skrandžio vėžio etiologinių veiksnių. Pasak Pasaulio sveikatos organizacijos atsparumas klaritromicinui, metronidazoliui bei levofloksacinui viršija 15 proc. beveik visuose pasaulio regionuose. Literatūroje teigiama, jog *H. pylori* padermėms būdingi atsparumo antimikrobinėms medžiagoms geografiniai skirtumai. Tokia įvairovė kelia sunkumų rengiant universalias gydymo gaires, nes antibiotikų veiksmingumas skirtinguose regionuose gali skirtis. Nėra ir plačiai taikomų *H. pylori* antimikrobinio jautrumo tyrimų, todėl sunku tiksliai įvertinti atsparumo paplitimą bei paruošti tinkamas gydymo strategijas. Tyrimų metu, pastebima, kad tam tikrose demografinėse grupėse, pvz. vyresnių nei 18 m. pacientų ir arabų tautybės gyventojų, atsparumas tam tikriems antibiotikams yra didesnis. Esama duomenų, jog *H. pylori* rezistentiškumui būdinga dinamika, todėl būtina nuolatinė rezistentiškumo tendencijų stebėseną, siekiant kovoti su besikeičiančiais atsparumo mechanizmais. Nerimą kelia ir augantis *H. pylori* atsparumas antibiotikams, ypač klaritromicinui ir metronidazolui bei atsirandančios multi- ir hetero- rezistentiškumu pasižyminčios padermės. Rekomenduojama dažniau atlikti *H. pylori* antimikrobinio jautrumo testus, prieš skiriant antibiotikoterapinį gydymą, taip individualizuojant antibiotikoterapiją kiekvienam pacientui. Atsparumo problemą didina ir tai, kad ne visiems pacientams pavyksta suvartoti visą antibiotikoterapijos kursą dėl antibiotikų poveikyje kylančių gastrointestinių simptomų. Todėl kuriamos alternatyvios gydymo strategijos. Tiriamas probiotikų, kaip pagalbinės

adjuvantinės priemonės antibiotikoterapijos metu, vaidmuo. Manoma, kad probiotikai gali prisidėti inhibuojant *H. pylori* adheziją prie skrandžio sienelės, blokuodami šiame procese dalyvaujančius receptorius. Nagrinėjamas potencialus fagų terapijos pritaikymas bei vakcinos nuo *H. pylori*, tačiau kol kas šios alternatyvos išlieka tyrimų stadijose. Tyrinėjamas metalų (Cu, Ag, Zn, Au, Fe) pagrindu sukurtų nanodalelių, pasižyminčių nespecifiniu bakteriotoksiniu poveikiu, tokiu būdu apsunkinant antimikrobinio rezistentiškumo formavimąsi, potencialus vaidmuo ateities gydymo schemose. Manoma, kad *H. pylori* biofilmų formavimasis yra vienas svarbiausių veiksmų nulemiančių augantį jų atsparumą antimikrobiniais preparatais. Tai siejama su apsauginiu bioplėvelių struktūrų pobūdžiu, apsaugančiu bakterijų ląsteles nuo antibiotikų skverbimosi. Tuo tarpu bakterijų ląstelių artumas ir konjugacija bioplėvelėse skatina genetinius mainus, galinčius paskatinti atsparumo antibiotikams genų įsigijimą ir plitimą. Todėl esama projektų, kuriančių preparatus, pasižyminčius antagonistiniu poveikiu šių bakterijų bioplėvelėms. Tikimasi, jog jau netolimoje ateityje, tai padės sumažinti atsparumą vaistais, bei padidinti *H. pylori* eradikacijos apimtį. Antimikrobiniai peptidai (AMP) tiriami kaip perspektyvi antibiotikų alternatyva kovojant su biofilmus formuojančiomis bakterijoms. AMP (Cbf–K16, MSI–78A, IDR–1018, DJK–5) pasižymi dideliu antimikrobinio aktyvumu prieš antibiotikams atsparias *H. pylori* padermes tiek *in vitro*, tiek *in vivo*, pastebimai sumažindami bakterijų skaičių ir sumažindami su adhezija susijusių genų, kurie yra labai svarbūs biofilmų formavimuisi, ekspresiją bei skatinantys bioplėvelių dispersiją. Manoma, kad AMP ateityje gali būti naudojami kaip tikslinė terapija prieš *H. pylori* biofilmus. Taip pat aprašoma, jog nepaisant visame pasaulyje augančio *H. pylori* rezistentiškumo, daug žadančių rezultatų pasiekama skiriant keturgubą arba trigubą terapiją be klaritromicino, daug vilčių teikia vonaprazono pagrindu kuriami gydymo režimai.

Išvados. *H. pylori* yra svarbus lėtinio gastrito, pepsinės opaligės ligos ir skrandžio vėžio veiksnys, o atsparumo lygis pasaulyje yra didelis. Augantis *H. pylori* atsparumas, pabrėžia būtinybę ieškoti naujų gydymo metodų bei strategijų, siekiant prislopinti atsparumo vystymąsi bei optimizuoti gydymo rezultatus.

Raktažodžiai. *Helicobacter pylori*; antimikrobinis atsparumas.